

Ольга Свиридюк

Уманський державний

педагогічний університет

ім. Павла Тичини

(м. Умань, Україна)

МУЛЬТИКУЛЬТУРНІСТЬ В ОСВІТІ КАНАДИ

Канаду вже давно називають "мозаїкою", через те що вона поєднує різні раси, культури та етноси. Оскільки все більше і більше іммігрантів приїжджають до Канади у пошуках кращого життя, населення, природно, стає більш різноманітним. Національно-етнічні відносини між представниками різних культурних груп історично пов'язані з вирішенням проблем, що стосуються умов виживання і розвитку, питань територій, мови, духовного життя, збереження культури тощо.

Підходи до проблем мультикультурності зазнали в канадській педагогіці якісної еволюції. До 1950-х років в країні реалізувалася модель асиміляції, згідно з якою етнічні меншини повністю зливаються з суспільством і державою у процесі індивідуальної зміни, коли особистість відкидає свої лінгвістичні, культурні і соціальні характеристики і приймає усі риси домінуючої групи. У результаті виключалося збереження культурних і лінгвістичних соціальних відмінностей малих субкультур.[1. С.122]

Назрівала необхідність впровадження нової політики, яка була б адресована плюралізму етнічних груп, які є частиною канадського суспільства. Було запропоновано проект канадської ідентичності, заснований на громадському прийнятті відмінностей, підтримки культурного плюралізму. Подібну ідею було відбито в образі «культурної мозаїки».[2.С.30]

Ідея мультикультурності отримала державну підтримку. Конституція 1982 року закріпила за громадянами право на свободу національно-культурного самовираження. Важливою віхою внутрішньої політики вважається Акт 1988 року, де завдання держави формулюються таким чином:

- визнавати й поширювати розуміння, що мультикультурність відображає культурне й расове різноманіття канадського суспільства; зберігати для всіх членів свободу, збагачувати та поділяти з іншими свою культурну спадщину;

- забезпечувати, аби суспільні, культурні, господарчі й політичні інституції Канади визнавали й враховували у своїй діяльності багатокультурний характер Канади;

- оберігати й підтримувати використання в суспільстві інших мов, крім офіційних англійської та французької, водночас зміцнюючи статус та використання офіційних мов Канади;

- поширювати мультикультурність у Канаді у злагоді з відданістю канадської нації своїм офіційним мовам... [З. С. 82]

Натомість перед федеральними органами цей закон ставить такі завдання:

- запроваджувати таку політику та вживати таких заходів, які б посилювали взаємне розуміння й повагу до різноманітності всіх членів канадського суспільства;

- там де це доцільно, використовувати мовний і культурний запас громадян різного походження;

- загалом впроваджувати свою діяльність з усвідомленням і врахуванням багатокультурності Канади. [З.С. 83]

Можна сказати, що за період свого існування мультикультурність пройшла три етапи розвитку.

На першому (до 1971 року) – увага приділялась захисту прав канадців у галузі культури й лінгвістики та збереженню культурних цінностей національних меншин Канади. Національне державне будівництво в культурному і символічному сенсі орієнтоване на реплікацію британського типу суспільства в Канаді. У культурному аспекті це було відображено в канадських політичних, економічних і соціальних інститутах.

Протягом другого (1971-1981 роки) – державна політика зосереджувалася на питаннях справедливості по відношенню до національних меншин, громадських та політичних правах. Основними цілями політики, проголошеної в жовтні 1971 року і розробленої протягом багатьох років, були:

- надання допомоги культурним групам з метою збереження та зміцнення їх самобутності;

- допомога культурним групам у подоланні бар'єрів на шляху їх повної участі в житті канадського суспільства;

- сприяння та розвиток творчого обміну інформацією між усіма канадськими культурними групами;

- надання допомоги емігрантам у вивченні щонайменше однієї з офіційних мов.

Нарешті на заключному етапі (з 1982 року по теперішній час) акцент робився на прийнятті політики мультикультурності всіма секторами в суспільстві. У той час у Канаді спостерігається поява окремих осіб і груп, що пропагували расистські ідеї. Уряд, насамперед, зосереджений на необхідності інституційної зміни з метою сприяння канадським установам адаптуватися до наявності нових груп емігрантів. Ще одним зрушенням стало введення програм боротьби з дискримінацією, що покликані сприяти подоланню як соціальних, так і культурних бар'єрів, що розділяють меншини та більшість населення в країні[3.С.85]

На даний момент офіційними цілями Канади є заохочення взаємодії та підтримка етнічних і культурних груп населення. Це дозволяє останнім хвилям іммігрантів досить швидко отримувати досвід мовного, громадського і міжособистісного спілкування, ставати повноправними учасниками культурного розвитку країни. Мультикультурний компонент офіційної політики Канади дозволяє багатьом групам іммігрантів і їхніх нащадків зберегти рівень культури історичної батьківщини. Право іммігрантів–представників національних меншин на культурне самовираження закріплено в

освітніх програмах більшості провінцій Канади. Влади провінцій Ньюфаундленд, Нова Шотландія, Британська Колумбія й ін. підтримують і фінансують вимоги іммігрантських громад «третьої мови» (українці, італійці, німці) забезпечити навчання рідною мовою.[1.С.123]

Підсумовуючи вище згадане можна сказати, що запровадження засад мультикультурності в освітній сфері відбувалося за двома основними шляхами:

- по перше, реформування освіти для меншин з метою забезпечення для них та їхніх культур «рівних можливостей», що і є головною метою, поставленою мультикультурним підходом;

-по-друге, виховання взаємного культурного розуміння та толерантності між представниками різних етнічних (мовних, релігійних, культурних) груп у суспільстві, що досягається реформуванням навчальних програм, підручників та методів навчання для всієї системи освіти(а не лише для меншин).

Реалізація засад мультикультурності в освіті не зводиться ані до запровадження в усіх школах країни такого собі предмета «мультикультуризм» - вона передбачає перспективу перегляду всієї системи організації освіти й характеру викладання багатьох предметів: від мов та історії – до природничих дисциплін.

Тож мультикультурність в сучасній Канаді передбачає не лише терпимість, але і взаємне прийняття культур, активне бажання не тільки зрозуміти, але і засвоїти чужу культуру, а також охоче поділитися власною. Канадська політика мультикультурності успішно проводиться на федеральному та провінційному рівнях.

Так за тридцять років існування вищезгаданої політики освіта зазнала багато змін. Зокрема кількість мов, які пропонуються для вивчення у школах зростає від 2 до 15 [58]. Особливістю канадської освіти є її багато культурність. Так реалізуючи принцип мультикультуралізму, в освітній галузі створені рівні умови реалізації культурних потреб.

ЛІТЕРАТУРА

1.Висоцька О.В. Канадський досвід полікультурного виховання толерантної особистості. С.122-126

2.Балицкая И.В. Мультикультурное образование в США, Канаде и Австралии: дис. д-ра пед. наук: 13.00.01/Ирина Валериановна Балицкая. – Москва, 2009. – 425с.

3.Слоньовська О. Б. **Теоретичні засади багатокультурності та світовий досвід** / О. Б. Слоньовська // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. – 2007. – № 32 – С. 82–87.

4. *Hartley J. Multiculturalism* / J. Hartley // *Key Concepts in Communication and Cultural Studies* / Т. O'Sullivan, J. Hartley e.a. (eds.). – [2-nd edition]. – London : Routledge, 1994. – 218 p.